

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

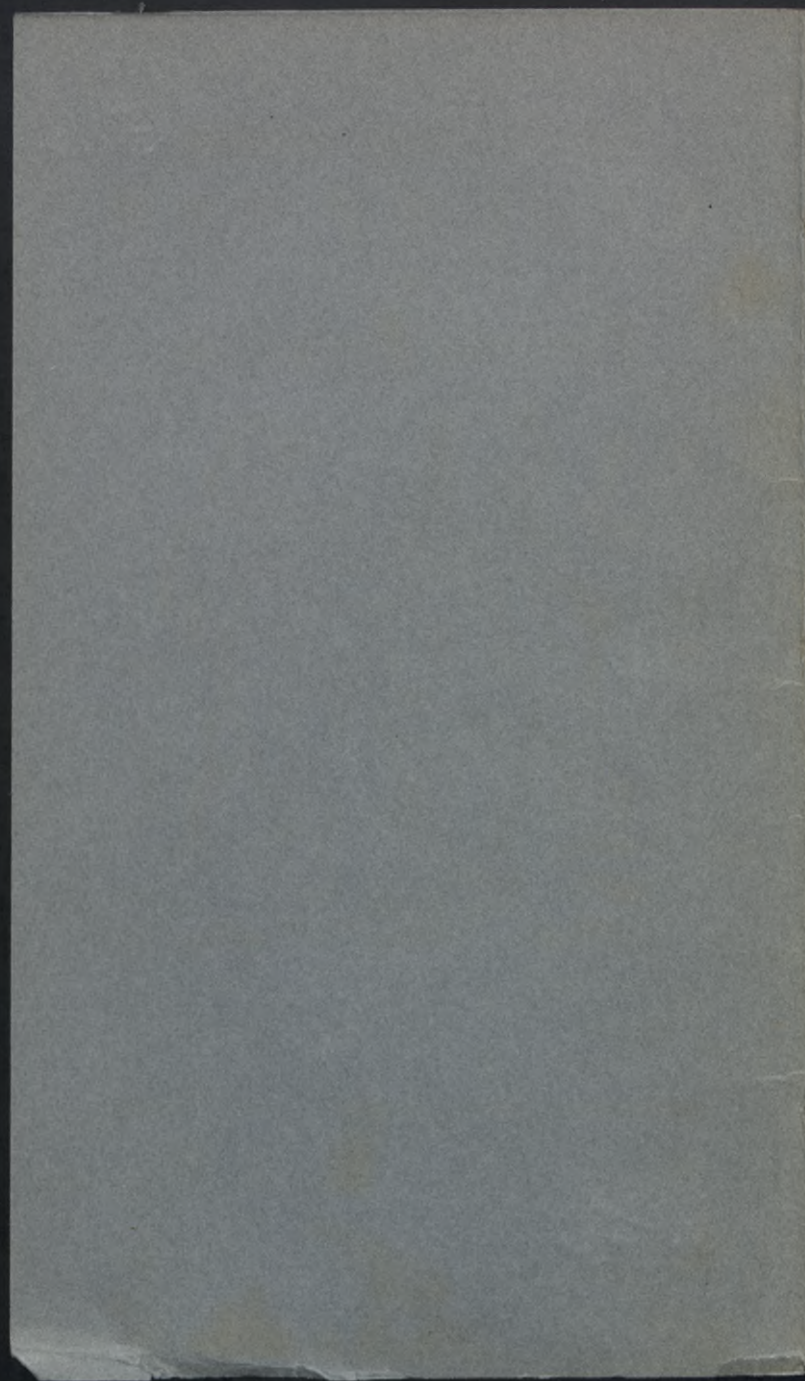
Handwritten notes in the top right corner, including the name "E. L. Linné" and other illegible scribbles.

Sjelfdukande bordet
gull-äsnan
och dansande knölpäken

Stockholm 1824

Handwritten number: $\frac{36}{157}$

Hilda Kroppirk.
Sjelfdukande Bordet
G U L L = Å S N A N

och

Dansande Rindspåken.

STOCKHOLM, 1841,

hos Johan Hæggström.

1770

John the Baptist

John the Baptist

John the Baptist

Den gamle fader Welten bodde i byen Krikskraks, han war nu en duktig bonde och hade förut länge warit en kjäckt Soldat, som Främorna och ärren i hans ansigte nogsamnt bewisade. Hans hustru war död, men hans sönner lesde ännu; de woro Jöns, Tässel, och Wärten.

Den gamla fader Welten berättade gerna om sina slagtingar, wackthållningar, om sin hunger och törst; hur hårdt mångenstädes tillgått, huru många han kapunerat, och huru ofta han warit sjelf i fara att bita i gråset, om han ej förhållit sig så tappert. Han berättade ganska omständligt hwar han här eller der legat i qvarter, hur hans wårdsfolk warit bestaffade, hwad man gifwit honom att äta och dricka, hwad han språkat, och hur många länder och städer, hur många stora Herrar och Prinsar han sett.

Hans slagtingar och grannar hörde ganska ondäcktigt derpå, när han om aftnarna på gråsbänken utan för sitt lilla hus rått lifligt berättade sådant för dem, men de uppmärksamaste bland alla woro tre söner hos hwilka lusten att resa uppväcktes och blef en liflig länatan. De wille sjelfwa beståda så många härliga och underbara ting. Byen blef dem för trång och hade icke mer för dem något behag, emedan de inbillade sig att de skulle göra en owanligt stor lycka i werlden.

Den älska sonen Jöns sade dersöre till sin far; jag will och jag måste uti i werlden hwarom du berättat och så mycket, jag trifs icke längre hemma. War god och gif mig mitt modernearf.

Jöns sade fadern, blif hemma ännu 1 eller 2 år och wandra sedan ut i werlden, om du då ännu så will, ty du är i sanning något dum, och de narra och bedraga dig säkert.

Men fadren måtte nu tala så förnufrat han wille så blef Jöns ändå Jöns, och mente att inoen skulle narra honom, ty dertill wore han för klok och slipad, och wore han nu också litet dum så skulle han wäl ändå bli en förständig man genom sina resor, ty han tänkte helt

ensfallsdiat, att om man wore aldrig så dum, så blefwe man likwål genom resor måkta klof och förståndig och komme sig till både åra och rikedom. Så tänkte wår Jöns, och det gifwes Jönsar nog, som tänka på samma sätt.

Nu sade sadern, om du är så enwis och icke låter öfwertala dig, så gifwe Gud att det går lyckligt, men många nog komma wål att draga dig wid nåsan! Här har du ditt modernearf.

Ah! dra mig wid nåsan, då skola de wara bra slipade sade han, och stoppade med sjelfförnöjelse sitt arf i fickan, som steg till omkring 30 eller 40 riksdaler och sade derpå sin far ett wäntligt farwål.

Nu gick Jöns första dagen som han tyckte så långt, att han snart trodde sig wid werldens ände.

I en skog mötte honom en liten dwärg, med ett stort och långt skägg, som sade: "God aften Jöns, hwart ämnar du dig?"

Ut i werlden; jag har redan gått hela dagen, har låtit gifwa mig mitt arf, och tänker wandra hela werlden omkring.

Du tycks mig just en dugtig gäse, sade den lilla mannen och lär nog slå dig igenom.

Ja, ja, sade Jöns, dumdrygt skrattande, det tror jag noa också.

"Men sade den lilla mannen, när man reser måste man äfwen äta och dricka, annars blir man snart krafslös och kommer slutligen icke ur stället; gif mig ditt arf, så ger jag dig ett bord, som heter "Dukopp bord" och när du säger det, så dukar det sig sjelft, och all den mat och alla de drycker du önskar dig, stå genast derpå."

Ett sådant bord behagade, som man kan tänka, wår Jöns öfwermåttan, och han ingeck i bytet, ty nu kunde han äta och dricka hwad han wille och det alla stunder på daagen ty wår Jöns hade alltid god apetit och åt gerna det som war godt, emedan han hade så fin smak, att han förstod att skilja rökt skinka från potater, och öl från kaffe, om han också blundade.

Den lilla mannen förde Jöns ett par hundra steg in i skoen. Der stod en liten kofa, bygad af mäsja och bark. När Jöns inträdde kunde han för förwåning ej framsöra ett enda ord, ty aftensolen inbröt genom ett

fenster af idel ädla stenar utaf alla färgor. Golvvet war belaggt med sammets-mattor, bräderade med resor af silfwer och guldtråd, och wäggarna wero en enda stor spegel i hwilken blott guld och ädla stenar skimrade. Kojans tak tycktes så högt och blått som himlahwalfwet, och stjerner skimrade derpå. Men i denna präktfulla koja fanns intet annat husgeråd än en stol och ett bord af simpelt tråd.

Der ser du bordet Du köpp! tag ut och försök det och om bytet ångrar dig, så här det åter in, och jag ger dig arfwet tillbaka

Jöns försökte bordet och sade: Du köpp bord, och se bordet war dukadt, och i de fyra hörn stodo fyra kristalls-flaskor med kostligt muntrande win, och midt på bordet sågos de förträffligaste råtter, och Jöns, som hade stark matlust och goda tänder, åt och drack tappert, ty i alla sina dagar hade han aldrig spifat så fräsliq.

"Så sannt jag lefwer sade Jöns, då han åtit sig mått: den gamle dwärgen är likwål en äfna som ger ett sådant bord för några lumpna riksdalers arf, på två wcekor will jag taga mina penningar igen, i synnerhet om jag bjuder gäster.

Handtwärks-gesäller kom wandrande hans wäg fram. Och han bjöd dem samtliga till sitt bord, alla bleswo måtta af råttorna, och muntra af winet, och sent på aftonen tog Jöns afsked af dwärgen och sade "det blir wid vårt byte, Ni får mitt arf, och jag edert bord och derpå wandrade han den wägen han kommit, otålig att hemkomma och wisa sin goda handel för far, bröder, slägt och wänner. Nu skall det bli ett kalasande tänkte han. Wid afskedet ropade dwärgen efter honom: "ackta dig Jöns att man ej narrar bordet af dig!"

"Ingen fara, går nog för sig" sade Jöns, och bjöd ännu ett farwål!"

Snart gick han in på ett wårdshus, der han med många höfslighets-betwagelser mottogs af wården; likwål förekom det denne besynnerligt att den dumma Jöns, som i alla fall icke såg klof ut, bar ett gammalt bord på ryggen; men som han war wård och skyldig sina gäster höfslighet, lät han icke märka sig, och sade: "högt ärade Herr gäst, ni måste i afton nöja er med rätt ringa undsägna."

"Ha! ha! ha! så dåligt skall det ändå intet bli, sade Jöns, ni skall hålla till godo med mig, wänta skall ni få se!"

"Duf opp bord!" sade Jöns, sedan han hade satt bordet midt på golfwet, och i samma ögnablick war bordet betäckt med en wacker och ren duk, och stekar och pastesjer, winer och bakelser stodo der i en pryblig ordning, och wården och wårdinna låto ej länge bedja sig att taga plats wid bordet.

Jöns hade wandrat hela dagen och hade hållit tvånåne duktiga mål, ett med gesällerna, och det andra med wården och wårdinna det feltes honom således blott hwila, och att söswa war just hans starka sida.

Wården grubblade starkt öfwer bordet. Han hade wäl ett alldeles dylikt; men om han hundrade gånger sade till det: "duka dig bord," så hade det i alla fall icke dukat sig.

Äck min gumma sade han, ett sådant bord skulle wi ha. Så wälsmakliga rätter kan du icke laga, ett sådant win! ett sådant win! har jag i min lefnad aldrig druckit."

"Äck min gubbe, elden på spisen, och alle beswäret och fokerskan, alle det der kunde wi spara in; när gästerna komma behöfde de alldrig wänta, rätterna woro så goda de kunde önska sig, wi kunde gifwa det bästa köpet, alla människor skulle komma till oss, och inan fort wore wi stenrika."

"Ja wist sade wården suckande! men hwad hjälper det, wi hafwa ju ändå icke ett sådant bord!"

"Är du en karl, nej en dummer hund, ej wård ett runstycke; Du är ej klokare än den der dummer Jöns, som ej hade bort låta något märka om sitt bord, hade han blott haft för två öre förstånd. Så tag hans bord och ställ ditt i stället, det får-huswudet märker det wist icke!"

Drätt fånget gods har ingen wälsignelse med sig, och råcker icke till tredje led sade wården Du är ett nöf,

Stertog gumman, du är ju fyra gånger dummare än den dummaske ore; lyckan flyger dig riktigt på nasan och du griper ändå icke efter henne, och om en metvurji kommer flygande så gapar du wäl upp men tar honom icke. Hwad gör du dig samwete ofwer, i morgon eller ofwermorgon när rar någon bordet utaf den der dumma pojsen, ty alla äro ej lika samwetsgranna stackare som du.

Manne kunde nu ej motstå all denna wåltalighet i synnerhet som han hade en stor lust till det der bordet, och tänkte, min hustru har likwäl icke orätt! Han gick därför till wår Jöns sängkammare, lyhnade om han sås, och då han snarkade så att sönsterrutorna dallrade, woro borden lätt ombytta.

När wår Jöns morgonen derpå waknade, skyndade han med bordet på ryggen hem.

Hwad? sade sadern, när han hemkom, är det du Jöns eller huru? redan andra dagen kommer du tillbaka? har du redan länge nog varit uti i werlden eller kanske har du träffat din lycka?

"Ja kära pappa det är just jag, jag har varit långt bort till en stor skog, och der såg jag bara trån, men lyckan har jag träffat, det kan ni wara saker på, nämligen det här lilla bordet som jag köpt för mitt arf af en liten dwärg med långt skägg"

"Dummhustrud sade sadern! nej klokhustrud swarade Jöns, se intet så grått på mig, ni skall snart erfara hwad mitt bord förmår, och ni skolen alla förundra eder. Jag skall i afton undfå er alla, med win, stek, och andra råtter, som ni alldrig förr smakat. Jagen kokning behöfwes och wi kunna bjuda slägt och wänner så många wi wilja, utan att något skall komma att tryta.

Wår Jöns tog en betydande mine på sig, och tänkte att han hade sin kloshet att tacka för den lycka han gjort; men så menar ju många fast än de icke alla heta Jöns.

Besynnerligt är det likwäl tänkte sadern, och besunnade sig huru den dummaske spån ofta gör den största

lycka, han bjöd således utan betänckande, sina wänner och grannar, och Jöns höll sig rätt dryg och förnäm, och sade för sig sjelf: "De skola nu få spärta upp mun, näsa, och öron, och se hwad jag blifwit för en man!"— Och detta skedde äfwen.

Ty då nu alla woro samlade, och Jöns framsatt bordet, sade han: "Duk opp bord," på det att alla skulle se hwad för en trollkarl han wore.— Men bordet wille icke duka sig. Och nu kan man wäl tänka huru brydd undergöraren blef. Han började gråta, men fader Beltens deremot började dumdra som åskan och slog med sin knutna näswe verkliken ned mot hans ena öra, så att det bliftrade den stackars Jöns för ögonen. Och som nu alltid inträffar wid owäder så försogade sig hwar och en hem till sitt, samt glömde ej omtala den slåta undsfagnaden och utstratta den stackars Jöns och fader Beltens.

Men Jöns war likwäl ej så dum att han ju icke kunde wara ännu dummare, ty dagen derpå, tog han bordet på ryggen gick till skogen, för att såga dwärgen att han wille göra ombyte, emedan bordet förlorat sin undergörande egenkap.

Men nu återfann han hwarken kofa eller gubbe och alla som han frågade swarade att en sådan liten man, och en sådan kofa alldrig funnits der i skogen. Den stackars Jöns gick sorgsen hem, men hade ännu en klok tanke ty han sade till sin far, i werlden kommer jag icke långt, det märker jag redan, men jag will blifwa er dräng och tjena för mat och lön, antag mig.

"Det må så wara swarade fadern; alla kunna icke klifwa upp i werlden, war nöjd i din by och som tjenare. Och derpå tog han honom i sin tjenst för öfwerenskommen lön.

Täffel, Beltens andra son tänkte; min kära broder är verkliken något för dum, ehuru han är den äldsta. Jag will också ut i werlden, men jag skall bära mig klofare åt för att göra min lycka.

Han begärde berföre af sin far sitt modernearf. Fadern bad äfwen Tassel triswas hemma; men gaf ut arfwet, då inga föreställningar hjälpte, jemte den faderliga wälsignessen, och derpå wandrade Tassel hemifrån, mot astonen kom han till samma skog der Jöns träffat dwärgen. Den lilla man, som tycktes hafwa fattat tycke för denna dumma slågten war äfwen Tassel till möte. God aston Tassel sade han, jag wet hwad du har i sinnet och gör dig samma tillbud som din bror Jöns. Ser du mig ditt modernearf så får du af mig min "Åsna slå opp", som är min guld-åsna. När hon slår opp flyga idel guldmynt fram efter hennes hofwar, så att du redan första gången kan få ditt arf 20 gånger tillbaka.

När Tassel war icke dummare än war Jöns, och lät ej föra sig bakom ljustet, sa jag will ingå i bytet, men är det wäl sant hwad du säger, frågade han dwärgen. Nå så kom och se och försök sjelf sade Gubben och förde derpå Tassel ett par hundrade steg, längre in i skogen, der ett litet med haln täckt stall stod och i detta stall war guld-åsnan. Det inre war praktfullare än de härligaste furstliga rum. Åsnan hade wäl blott hafra och hackelse, i sin krubba, men denna war af idel guld, och ädla stenar lysse derpå, Innom häcken låg blott hö, men han war af silfwer och äfwen skimrande af ädla, stenar. Åsnan slåg beqwämt utsträckt på den venaste haln.

"Nå försök den" sade dwärgen, såg "Åsna slå opp," Tassel sade nu: åsna slå opp! och hon gjorde det. Dukater och andra större guldmynt kring flögo åt alla sidor. Och som Tassel icke wille låta narra sig så förnyade han försöket flere gånger. Han fann bytet förmånligt, lemnade gubben sitt arf, tog åsnan, wände om och begaf sig genast, wägen hem.

Men öfwer natten måste han hwila på samma wårds-hus der hans broder Jöns förlorat sitt bord. Han gick likwäl långt förståndigare till wåga, och sade: för min guld-åsna i stallet, och gif henne det bästa strå, god hafra och fint hö, hwarföre jag i morgon will wäl betala er.

Men akta er att säga, "Åsna slå opp." ty då går det icke wäl, det will jag säga er. Nu trodde han sig

rätt säker att wården skulle taga sig till wara. Denne fick också werkeligen något att grubbla på, tog sig en djupsinig mine och förtrodde sin rådiga gumma hwad Tassel sagt honom, menande att åsnan måste wara ett farligt och grymt djur.

Hör min gubbe sade gumman, wet du jag tror med åsnan är det wisst på samma sätt som med bordet, låt oss försöka. — Om du i natt går till stallet och igenom ett qwißhål eller en springa säger till åsnan, "åsna slå opp" så kan hon ju ej träffa dig, det kan du wäl förstå, din åsna. Mannen som också icke war utan hufwud, och när det feltes honom, lånte det utaf sin hustru, förstod nu detta rättwål, och då han redan en gång sweksfullt beröfwat en annan sin egendom, så blef det nu lättare att göra det för andra gången. Wården gick dertfore till stalldörren, och gjorde som hans gumma lärt honom. Begäret till rikedom känner inga gränser, ty i annat fall hade han ju genom bordet haft penningar och egodelar nog.

Wid klart månsken såg han hur tungt den fromma åsnan sof, och att hon icke war något grymt och rystande Lejon, som slukar människor, utan blott en åsna af wanligt slag.

Som hon blott är en åsna tänkte wården, så will jag försöka, och då stallsdörren är wäl igenlåst så kan hon icke komma ut och äta upp mig.

Wården wågade försöker och ropade utan för börn: "Åsna slå opp;" Och aman gjorde det. Sedan hon stigit upp från sitt rena lager slog hon opp och då flog idel guldmünt ur hennes hofwar, hwarester hon lade sig åter ned. Detta såg wården wid månsken, ty stallet war så wäl upplyst genom sina springor och sprickor som om det varit ett par sonster derpå.

Då nu wården märkte att åsnan war så fredlig och saftmodig, fattade han mod, gick in i stallet, och upplockade guldpenningarne; ja han blef så hjeltmodig, att han ännu ett par gånger lät åsnan omgora profwet, som aflopp rätt wäl.

Nå! nu ser du min gubbe, hvilken stor olycka åsnan föröfwar, när man säger till henne slå opp; sade hans hustru då han gaf henne guldpennningarne. Utan twifwel höra bordet och åsnan tillsammans. Gå strart till qwarn i dalen och köp en annan åsua, som liknar guldasnan, ty der finnas de af alla slag."

Wården gick genast till mjölnaren och köpte en alldeles gråskymelig mjölnare-åsua för några riksdaler, samt ledde den i stallen, och guldasnan förde han i sin lada, och öfwerhöljde henne med halm så att ingen kunde se henne.

Hej lustigt, sade han sedan, när han inkom till sin hustru, nu är allt gjort. Nu will jag bygga mig ett nytt wårds hus, jag will köpa mig ett riddare-gods, eller ett gresskap, eller ändå mera, och blifwa en rit och förnäm man, och derwid kastade han af glädje sin mössa högt upp i luften.

Nå nu ser jag att du verkligen börjar blifwa förständig kära Michel, sade hans hustru under det hon smekte honom.

Ja wist min gumma, nu har det ingen nöd, ty förståndet kommer alltid med penningarne, och nu skall jag blifwa så klok som den klokaste: det kan du wara ganska säker om, och som han nu war wid ganska godt lynne, så trodde hon honom också derom och sade leende: "på hufvudet har du alltid warit ståtligt utrustad, du aldrabestädligaste man!"

Täffel begaf sig tidigt på morgonen på hemwägen, förställde sig huru hans far skulle glädja sig, och broder Jöns bli stat. Han kom lyckligt hem. Nu måste alla slägtningar wänner och grannar åter bjudas att se ett underverk, ehuru den något klokare pappa war föga fallen för detta skryt, skakade på hufvudet och mente, det här blir nu det ena åfnestreet efter det andra.

Nå gifwen nu noga ackt sade Täffel ganska sjelfklof, nu skall ni så se, huru förständig jag warit, ni skolen storligen förund-

dra er! när jag säger till min äsna, "äsna slå opp," då slår hon opp; men ur hofvarna flyga en myckenhet guldbryr, och ni skall få plåcka opp så mycket ni will, ty jag will göra er allesamman rika och lyckliga. Det wore ganska underbart och godt tänckte de hindna; gud gifwe att det icke går som med Jöns. Men just så gick det, äsnan skulle slå opp, men hon rörde sig icke, så mycket Tåffel också ropade. Grannar och släktingar skrattade redan i mjugg, och sågo rått fallet och försmådligt på hwarandra.

Nu började Tåffel nyetja kuytnäswarna för att bringa det motsträfvisga kreaturet till lydnad, han ropade tillika, "äsna slå opp" och förtretad, som hon blef öfwer detta bemötande, slog hon nu verkliggen opp och sparkade derwid Tåffel så duktigt att han föll om kull, utan att man såg ett enda guldbrynt framkomma ur hennes hofwar. Wänner och bekanta smögo sig bort under mångfalldiat skämt, och talte med alla menniskor om den dumma Tåffel, som den föregifna guldasnan hade slagit både brun och blå. Tåffel behöfde blott wisa sig i byen så ropade strart alla barn. "Tåffel, yah! ha ha! guldasna yah! slå opp, äsna slå opp — äsna! äsna!"

Det hjälpte icke att Tåffel gick att söka dwärgen, ty han fann honom icke, wände om ganska nedslagen och bedröfwad, och tjente från denna stund som dräng, hos sin far, och när man talte om den dumma Tåffel, så wiste det minsta barn hwem som mentes.

Nu wille också den yngsta brodern Wärten ut i werlden. Han hade alltid varit den förståndigaste och eftertänksamaste, men äswen den frommaste och lydigaste. Denna gången kunde likwäl icke faderns föreställningar och böner någon ting uträtta." Låt mig också så wandra bort bästa far sade han; kanske går det bättre med mig, och om det också icke så går, så tjenar jag gerna äswen som mina bröder er som dräng, och då äro wi hwarandra aldeles lika. Så wandra då af i gudsnamns saderne, och se dig försigtigt före, och dermed gaf han honom sin arswedel. Folket i byen hade wäl mycket att säga om den gamla dumma fadren, och trodde att han ej war rått slug, men fadren lät också denna son försöka

sin lycka i wårben, och wår Märten kom som hans bågge bröder i skogen, till den gamla dwärgen, och dwärgen sade till honom: Märten, jag wet du är en redlig gäse, from och foglig. Jag will gifwa dig en gäswa, den sista som jag ännu kan gifwa, om du ger mig din arfwedel! Här är en duktig knöspåk, och när du säger: "knöspåk war werksam" så pryglar han alla som råka ut för honom, bruna och blå, till des du säger, "knöspåk war owerksam," och då gör knöspåken sedan ingen någödt ondt och allt är åter lungt och stilla. I sanning jag är samma gamla gubbe fast än du ej will tro mig, som gaf Söns bordet dukopp och Taffel guldbånan, och hwilka den listige wården på höjden wid ändan af skogen, bedrägligt undansulit dem. Men du tror mig wist icke! Ni ser mig allt för ärlig ut, swarade Märten, jag tror er gerna; här är arfwedelen och gif mig nu deremot, knöspåken; werksam och owerksam.

Så war nu bytet gjordt, och dwärgen förmanade Märten att taqa sig wäl i äckt för den bedrägliga wårds huswården. Märten tog mot aftenen qvarter i wårds huset, och begärde litet bröd och dricka, för några skillingar, som icke hörde till hans arfwedel utan som han för-tjent hos sin far. Han gaf honom redligt sin arfslott, ty han tänckte, om du är en bedragare, så will likwäl jag wara ärlig, ty han hade ofta hört ordspråket: "att ärligt warat längst," och trodde det äfwen.

När nu Märten gick till sängs och tog sin knöspåk med sig, sade han: "kåra folk ackta er att ingen kommer i min kammare och säger: "knöspåk war werksam." den kunde det gå rätt illa, derföre will jag wara er."

Min gubbe sade wårdbinnan, har du icke märkt något? Det är säkert ej utan sin betydelse, ni cåller det wäl åter något att förwårswa; och alla goda ting äro ju tre. Ja utan twiswel, sade wården, om man blott wisse att det aflöpp wäl, och att knöspåken icke gör oss bruna och blå och till krumplingar. Saken förefaller mig likwäl betänkelig och mistänksam.

Mikkel, du är ett nödt och blir ett nödt, till des du ger upp andan, sade hans hustru med sin wanliga kärliga

kon.' Hvilken wet om icke knölpåken, tillskyndar oss mera lycka, än bordet och guldåsnan, och kanske den skulle göra oss både unga och friska, ja till och med vackra." Ja min gumma du kan, wet, gud ändå, ha rätt, och när han väl insomnat skola vi bägge gå upp och försöka huru det vill gå.

Och derpå gingo de nu båda upp. Och wården sade: "knölpåk war werksam." Då for knölpåken och mörbultade gubben och gumman, öfwer arlar, rygg, lår, och en, med ett ord hela deras kropp, och slångarna föllo så lätt som hagel och hastigt som blixten. Wårten som med föresats hållit sig waken, hade en hjertlig glädje deraf, och ropade också: "knölpåk war fullt werksam," och knölpåken fördubblade derwid sin iswer och sina slag och Wårten skrattade rätt godt, ty hwart heldst gubben och gumman sprungo undan i rummet eller kammaren, så förföljde knölpåken dem, det hjälpte icke att de slogo igen dörrn för honom, ja icke en en gång att de kröpo ned i källaren. Nu ropade de i sin nöd slutligen till Wårten, som följde efter dem skrattande: "Herre, kära Herre låt den fördömda knölpåken hwila, och förbarma er öfwer oss, wi blifwa ju annars wårre mörbultade än beesstek och kalops." Och han förbarmade sig också werkligen, sade knölpåk war werksam och kappen lydde genast.

"Nu edra bedragare, sade han, gif mig i morgon ut bordet dukopp, och guldåsnan eller ni skall få se."

"Ja, ja, ja, O, gud ja! kära nådiga barmhertiga Herre ropade de tjutande, imorgon skall ni få allt sammans. Men om morgonen sökte de undansflugter och sade: "att hwad de i går tillstått war blott af ångest, och de hade alldeles icke wetat hwad de då af ångstan och smårta, talat, att de försäkrade honom att de ej hade något duk opp bord; och icke eller någon åsna slå opp."

Wårten gjorde sig icke den mödan att vara serdeles widlöftig, och tyste öfwerhuswid icke om mångordighet han sade: "knölpåk war — Herre, kära nådiga herre för guds skull skrek gubben och gumman, wi hafwa ännu nog af denna natten, här har ni bordet tillika med guldåsnan. "Wårten försökte om allt hade sin riktighet. Wor-

set dukade sig, han höll en god frukost, och wården och wårdinnan måste äta med, ehuru de förlorat all matlust och guldåsnan slog upp, och guldmynten sprakade omkring som eldgnistor. Behåll pengarne för mitt nattläger sade Wärten; fastbant bordet med mycken sorgfällighet på åsnans rygg, hade den tappra knölpåken i handen och kom mot aftonen, hem till byen med dessa trenne undergörande ting.

Så sannt jag lefwer sade fadern, är icke Wärten och redan inom 2:ne dagar tillbaka som de andra, och har wäl åsven på samma sätt blifwit hemskickad som Jöns och Zäffel, och alla i byen skola hålla öf för narrar.

Gamla och unga woro werkligen redan församlade och skrattade, gylslade samt tänckte, att det nu åter skulle bli något högst lustigt att påse, och en hel flock af de många kära släktingarna, fastrar, mostrar, kusiner af båda könen, gusadbrar, farbröder, morbröder, och annan mindre tjock slägt, trängde sig in i stugan för att se och höra. De tänckte den ena är kommen med ett bord den andra med en åsna, och den tredje kommer med bord och åsna tillsammans; Du måste det gifwas dubbelt tillfälle att skratta.

"Kom' min goda far sade Wärten, och ni mina kära bröder, Jöns och Zäffel; och derwid satte han sitt bord mitt på golfwet i stugan, och sade sagta till det, "Duk upp bord," — Genast stod bordet fullt af de herrligaaste rätter, och i hwarje hörn en flaska kostligt win. Men Wärten bjöd icke de kära släktingarne och sina bekanta att deltaga i måltiden. — Sedan hwiskade han till guldåsnan som han tagit med sig in i stugan: "Guldåsna slå upp." och guldåsnan slog upp så att guldmynten flögo och yrade rundt omkring. Uppsamlade dem sade Wärten till de, som woro församlade i stugan, hwilka wore komne för att få skratta, och det behöfdes icke sååas twenne gångor, de wiste ej huru allt tillgätt, och hade blifwit ganska allwarssamma, ehuru under det de tumlade öfwer hwarandra efter guldmynten en och hwar fick sina duktiga stötar.

De hade trängt sig så många in i stugan, att inget mer kunde inkomma. Nu sade Märten, måste jag likväl gifwa er en liten belöning, för det ni utskrattat och bespättat min far och mina bröder, och derwid sade han, "Knöspåke war werksam." Då dansade Knöspåken lustigt och förnöjsamt omkring, och förföljde de flyende genem hela byen. Den ena fick ett rapp i sidan den andra en släng på ryggen, den tredje ett slag på näsan, och alla blefwo trakterade med påka-rus.

På detta sätt bekommo de en mågta stor acktning för Märten, i synnerhet som han ganska ofta bjöd dem till sitt sielsdukande bord; Men för guldsnån hade de än större wördnad, som man lätt kan tänka, ty när en åsna har guld, så kan hon se wara en dubbel åsna, och är ändå ett ackningswärdt djur, och anses fullt upp så god som en menniska. Men för Knöspåken hade de den aldra måsta och aldra djupaste wördnaden, ty det weten I ju, att Käppen regerar, och befäller här i werlden, och dermed är vår saga slut.

1001851060

